

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W GRYFINIE
OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

POWIATOWY INFORMATOR

DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE

Teresa Gólcz
Gryfino, rok 2020

Informator skierowany jest do wszystkich mieszkańców powiatu gryfińskiego, a jego celem jest dostarczenie wiedzy na temat zjawiska przemocy oraz instytucji i form pomocy osobom uwikłanym w przemoc.

Spis treści

Wstęp	3
1. Zjawisko przemocy w rodzinie - definicje	3
2. Formy przemocy w rodzinie:	4
3. Skutki przemocy w rodzinie:	4
4. Mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie	5
5. Uprawnienia osoby doznającej przemocy	5
6. Instytucjonalna pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie	6
6.1. Ośrodki pomocy społecznej:	6
6.2. Zespoły interdyscyplinarne działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie:	7
6.3. Całodobowe ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy	8
6.4. Wsparcie psychologiczne:.....	9
6.5. Wsparcie prawne:	10
6.6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie oferuje:	10
7. Ogólne wskazania dla ofiary przemocy w rodzinie.	11

Wstęp

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które choć odwieczne – dopiero od dwudziestu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju.

W 1995 r. na II Ogólnopolskiej Konferencji na temat Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie została przyjęta **Polska Deklaracja w Sprawie Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie**.

„Przemoc w rodzinie jest szczególnie drastycznym problemem w naszym kraju. Sprzyja jej bierność obywateli i bezsilność służb publicznych. Dlatego wzywamy parlament, administrację rządową i samorządową, sądownictwo i prokuraturę, massmedia oraz wszystkich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej do przeciwdziałania przemocy i postępowania zgodnie z następującymi zasadami etycznymi:

1. Każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy, która jest naruszeniem praw i dóbr osobistych.
2. Człowiek doświadczający przemocy nie może być za nią obwiniany.
3. Dzieci i młodzież mają prawo do wzrastania w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić.
4. Każdy człowiek doświadczający przemoc Ma prawo do pomocy prawnej, Socjalnej, psychologicznej i medycznej bez naruszania godności osobistej.
5. Każdy człowiek ma prawo do wiedzy potrzebne do radzenia sobie z przemocą w rodzinie.
6. Każdy człowiek ma prawo do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Każdy człowiek ma obowiązek udzielania pomocy ofiarom przemocy.” w rodzinie.

1. Zjawisko przemocy w rodzinie - definicje

Przemoc w rodzinie może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, należy zakwalifikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Ogólną definicja przemocy podaje Anna Lipowska –Teutsch w książce Rodzina a przemoc z 1995r. „Pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić.”

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r.tj.

(Dz.U. z 2020 r. poz. 218).

„**Przemoc w rodzinie**- należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające je na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

2. Formy przemocy w rodzinie:

przemoc fizyczna - naruszenie nietykalności fizycznej

Każde zachowanie skierowane przeciwko ciału osoby doświadczającej przemocy mogące prowadzić do bólu, oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, odpychanie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej wyzywanie poniżanie, obezwładnienie, przytrzymywanie, policzkowanie, szarpanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, nie udzielenie koniecznej pomocy).

przemoc psychiczna- naruszenie godności osobistej

Agresywne zachowania, które mają charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalne cierpienie lub ból (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, stała krytyka, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami domaganie się posłuszeństwa, zawstydzanie, oskarżanie, stosowanie groźb, szantażowanie).

przemoc seksualna - naruszenie intymności

Zmuszanie do współżycia seksualnego lub nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych.

przemoc ekonomiczna -naruszenie własności

Uniemożliwianie dostępu do rodzinnych środków finansowych i możliwości ich pozyskiwania (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny).

zaniedbanie- naruszenie obowiązku opieki

Niezaspokajanie podstawowych potrzeb członka rodziny np. dziecka osoby trzeciej, które prowadzi do jego cierpienia.

Przemoc moc domowa jest:

- Intencjonalna – jest zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- Narusza prawa i dobra osobiste drugiego człowieka np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.
- Utrudnia samoobronę z uwagi na wyraźną asymetrię sił.
- Powoduje szkody fizyczne i psychiczne – cierpienie i ból

3. Skutki przemocy w rodzinie:

Skutkami przemocy są uszkodzenia ciała, urazy, zniszczenie poczucia wartości, godności, życie w chronicznym stresie, lęku, poczuciu zagrożenia, poczucie zmęczenia, depresje, izolacja od środowiska, zaburzenia odżywiania, snu i inne zaburzenia psychosomatyczne, brak sensu życia.

Sytuacja trwania w przemocy może też wiązać się z całkowitym uzależnieniem od osoby stosującej przemoc, znalezieniem się bez środków życiowych, niezaspokojeniem podstawowych potrzeb życiowych.

Długotrwałe trwanie w przemocy prowadzi do zaburzeń charakterystycznych dla osób przeżywających ekstremalne traumatyczne doświadczenia. Osoby przystosowują się powoli do roli ofiary i przestają się bronić. **Konieczna jest wtedy pomoc z zewnątrz!**

Dzieci wzrastające w domu przepełnionym przemocą są jej często zapomnianymi ofiarami. Doznają przemocy nie tylko wtedy, gdy są bezpośrednio maltretowane lub zaniedbywane przez rodziców czy opiekunów. Cierpią także wtedy, gdy są świadkami przemocy dorosłych. Przemoc domowa wyrządza dzieciom wiele poważnych szkód, zarówno fizycznych, jak i psychicznych, których skutki są odczuwalne również w życiu dorosłym.

4. Mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie

Wiele stereotypów, również w imię dobrych intencji ochrony rodzin, sprzyja przemocy, usprawiedliwia ją i nawołuje do powstrzymania się od reakcji osób z zewnątrz.

- W sprawy rodzinne nie należy się wtrącać,
- Mój dom moją twierdzą,
- Brudy pierze się we własnym domu,
- Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że na to zasługuje,
- Przemoc w rodzinie to problem marginesu społecznego,
- Niechby pił, niechby bił, byleby był,
- Nikt nikogo nie pobił, więc nie było przemocy,
- Nie ma śladów- nie ma przemocy,
- Co to za ptak, co własne gniazdo kala,
- Gwałt w małżeństwie nie istnieje,
- Wszystko przez to picie , poza tym to dobry mąż i ojciec.

5. Uprawnienia osoby doznającej przemocy

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. tj. (Dz.U. z 2020 r. poz. 218) osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego,
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia,

- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej,
- 4) zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 5) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie,
- 6) zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania

W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia należy powiadomić Policję (997,112) lub prokuraturę. Istnieje prawo żądania od Policji, prokuratury lub sądu ochrony i zapewnienia bezpieczeństwa w szczególności poprzez izolację osoby stosującej przemoc. Osoba dotknięta przemocą może również złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa znęcania się nad rodziną.

W razie obrażeń należy zgłosić się do lekarza. Na prośbę ofiary przemocy ma on obowiązek wystawienia zaświadczenia o przyczynach i rodzajach uszkodzeń. Ofiara przemocy ma prawo zażądać wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” przez przedstawicieli lokalnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Oświaty lub Ochrony Zdrowia wchodzących w skład zespołu interdyscyplinarnego, którego zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz informowanie o różnych formach pomocy rodzinie.

6. Instytucjonalna pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie

6.1. Ośrodki pomocy społecznej:

**Ośrodek Pomocy
Społecznej
w Gryfinie**

ul. Łużycka 12
74-100 Gryfino
tel.91 /416 25 08, 416 25 27
tel. alarmowy: 518 293 217

**Gminny Ośrodek
Pomocy Społecznej
w Baniach**

ul. Skośna 6
74-110 Banie
tel.91/ 416 63 24
416 63 53;
662 296 079

**Ośrodek Pomocy
Społecznej
w Cedyni**

Plac Wolności 8
74-520 Cedynia
tel.91 464 79 56

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnie	ul. Jagiellońska 2 74-500 Chojna tel.91/ 414 29 71; 798 852 796
Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieszkowicach	ul. Chopina 1 74-505 Mieszkowice tel.91 466 69 34
Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu	ul. Szeroka 12 74-503 Moryń tel.91/ 414 61 45
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Czarnowie	ul. św. Floriana 10 74-106 Stare Czarnowo tel.91 485 70 56; 91 485 70 58; 509 985 364
Ośrodek Pomocy Pomocy Społecznej w Trzcińsku -Zdroju	ul. Rynek 12 74- 510 Trzcińsko -Zdrój tel.91 414 84 19
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widuchowej	ul. Grunwaldzka 8 74-120 Widuchowa tel.91/416 72 55

6.2. Zespoły interdyscyplinarne działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Gryfino **Ośrodek Pomocy Społecznej**

ul. Łużycka 12
74-100 Gryfino
Tel. 91 416 25 08

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Banie **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**

ul. Skośna 6
74-110 Banie
tel.91 416 63 24

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Cedynia **Ośrodek Pomocy Społecznej**

Plac Wolności 8
74-520 Cedynia
tel.91 464 79 56

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Chojna
Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Jagiellońska 2
74-500 Chojna
tel.91/ 414 29 71

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Mieszkowice
Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Chopina 1
74-505 Mieszkowice
tel.91/ 414 52 76; 91 466 69 34

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Moryń
Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Szeroka 12
74-503 Moryń
tel.91/ 414 61 45

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Stare Czarnowo
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. św. Floriana 10
74-106 Stare Czarnowo
tel.91/ 312 41 31

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Trzcińsko - Zdrój
Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Rynek 12
74- 510 Trzcińsko -Zdrój
tel.91 414 84 19

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Widuchowa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Grunwaldzka 8
74-120 Widuchowa
tel.91/416 72 55

6.3. Całodobowe ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy

Całodobowe Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Przy Ośrodku Wspierania Rodziny „DOM POD ŚWIERKIEM”
ul. Grunwaldzka 49
78 -200 Białogard, tel. 94 311 32 50, 667 994 721

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

ul. Dąbrowskiego 4
72-600 Świnoujście
tel. 91 322 54 77 lub 91 322 54 81

Dom dla Samotnych Matek z Dziećmi MONAR –

MARKOT ul. Kosynierów Gdyńskich 25

72-010 Police
tel. 91 317 65 91

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodek Interwencji Kryzysowej Hostel

ul. Łużycka 91
74-100 Gryfino
tel. 91 4045 504 wew.113.

6.4. Wsparcie psychologiczne:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie - Ośrodek Interwencji Kryzysowej

ul. Łużycka 91
74-100 Gryfino
tel. 91 40 45 504 wew.113.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w

Gryfinie ul. Łużycka 91

74-10 Gryfino

tel. 91 40 45 504

Mediator

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w

Gryfinie ul. Łużycka 91

74-100 Gryfino

Tel. 91 416 27 37

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie Filia w Chojnie

ul. Dworcowa 1
74-500 Chojna
Tel. 91 431 28 29

6.5. Wsparcie prawne:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie

ul. Łużycka 91
74 -100 Gryfino
Tel. 91 40 45 504

W sprawach rodzinnych i opiekuńczych dzieci, należy złożyć wniosek:

Sąd Rejonowy w Gryfinie

ul. Grunwaldzka 2
74-100 Gryfino
Tel. 91 42 00 301

W sprawach rozwodowych możesz złożyć wniosek:

Sąd Okręgowy w Szczecinie

ul. Kaszubska 42
70-952 Szczecin
Tel. 91 44 80 002

6.6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie oferuje:

- konsultacje indywidualne z poradnictwem prawnym, psychologicznym,
- grupę wsparcia dla osób doświadczających przemocy,
- program dla osób stosujących przemoc rodzinie,
- mediacje rodzinne,
- okresowe schronienie dla osób doświadczających przemocy.

Skorzystanie z pomocy terapeutycznej osób doświadczających przemocy oraz uczestnictwo osób stosujących przemoc w programie korekcyjno-edukacyjnym daje szansę na powrót do godnego życia.

Jeśli jesteś świadkiem przemocy w rodzinie:

Pierwszym krokiem do jej przerwania jest przełamanie milczenia. Jeżeli jesteś sąsiadem, kolegą, przyjacielem, osobą z najbliższej rodziny osób krzywdzonych, a więc słyszysz awantury, krytyki lub stłumione krzyki i płacz dzieci lub nietypowe hałasy-zareaguj! Możesz porozmawiać z osobą doznającą przemocy, zapytać czego by potrzebowała, zaoferować wezwanie policji, możesz także sam wezwać policję. Możesz też powiadomić służby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie wymienione w tym informatorze.

Jeśli jesteś sprawcą przemocy w rodzinie :

Człowiek jest słaby, kiedy staje się ofiarą, ale być może jest jeszcze słabszy, kiedy staje się sprawcą. Jeśli nie radzisz sobie z emocjami, nie panujesz nad sobą, zachowujesz się agresywnie, używasz siły wobec słabszych, wyzywasz rodzinę i najbliższych, sprawiasz im ból

fizyczny lub psychiczny, nie wahaj się, skorzystaj z pomocy, zanim będzie za późno. Przemoc jest zachowaniem wyuczonym, którego można się oduczyć.

Weź udział w programie korekcyjno- edukacyjnym, który oducza stosowania przemocy. Program korekcyjno- edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie ma charakter programu terapeutycznego, nastawiony jest na udzielenie profesjonalnej pomocy osobom stosującym przemoc w rodzinie.

**Zgłoś się do :
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
przy ul. Łużycka 91
74-100 Gryfino
tel. 91 404 55 04, 91 416 20 17
Całodobowy 666 815 977**

7. Ogólne wskazania dla ofiary przemocy w rodzinie.

Pamiętaj nic nie usprawiedliwia aktów przemocy

Sprawca każdego rodzaju przemocy winien być pociągnięty odpowiedzialności karnej. Dla swojego bezpieczeństwa oraz bezpieczeństwa innych podejmij czynności umożliwiające pociągnięcie osoby stosującej przemoc do odpowiedzialności:

- **w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia powiadom policję 997, 112 lub prokuratora;** szybka reakcja umożliwi zapewnienie Tobie oraz Twoim bliskim ochrony, wszczęcie odpowiednich procedur, a także zabezpieczenie dowodów zdarzenia, **w razie doznania obrażeń ciała zgłoś się do lekarza** w celu udzielenia Ci pomocy medycznej, **możesz żądać wystawienia bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego** o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie,
- **jeśli potrzebujesz rozmowy, bezpłatnej porady prawnej, wsparcia psychologicznego w związku z przemocą w Twojej rodzinie,** albo udzielenia informacji o miejscach pomocy w Twojej najbliższej okolicy, **możesz zadzwonić do Poradni Telefonicznej „Niebieskiej Linii” 22 668-70-00.** Poradnia działa 7 dni w tygodniu w godzinach 12:00-18:00; dyżury pełnią przeszkoleni specjaliści: psycholodzy i prawnicy. Infolinia jest przeznaczona jest **dla wszystkich osób pokrzywdzonych przestępstwem, w tym ze**

szczególnym uwzględnieniem osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz jej świadków.

- jeśli jesteś dzieckiem **zadzwoń pod numer 116 111** Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży (linia bezpłatna , czynna codziennie w godz. 12⁰⁰ -20⁰⁰),
- **w celu uzyskania kompleksowej pomocy możesz zgłosić się do właściwej instytucji, np.:**
 - Ośrodka Pomocy Społecznej,
 - Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
 - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Materiały źródłowe:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Dz. U. z 2020 r. poz. 218;
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 r.;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny, Dz. U. z 2020 r. poz. 1444;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, Dz. U. Nr 209, poz. 1245;
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Gryfińskim w latach 2016-2020.